

Tjänsteskrivelse

2025-11-03

Handläggare:

Lars Lodin
026-17 80 00
lars.lodin@gavle.se

Diarienummer: 25SON70

Nämnd:

Socialnämnden

Insatser utan behovsprövning

Förslag till beslut:

Att ge sektor Velfärd befogenhet att utföra insatserna Skolsociala team och föräldragrupsverksamheten Lilla Grinden utan individuell behovsprövning enligt 11 kap. 5 § nya socialtjänstlagen.

Att beslutet gäller omedelbart.

Bakgrund

I samband med att den nya socialtjänstlagen trädde i kraft 1 juli 2025 behöver nämnderna ge befogenhet till att vissa insatser ska kunna erbjudas invånarna utan individuell behovsprövning.

Utredning

Insatser utan behovsprövning

Den nya möjligheten syftar till att ge socialtjänsten bättre förutsättningar för att erbjuda tidiga och förebyggande insatser.

Genom att kunna tillhandahålla insatser till enskilda på ett förenklat sätt är tanken att socialtjänsten ska nå invånare tidigt och därigenom motverka behov av mer omfattande insatser.

Förslaget till ny socialtjänstlag är formulerad som en möjlighet att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning och innebär därmed ingen skyldighet för nämnden att erbjuda insatser enligt det förfaringssättet.

Inför lagens ikraftträdande har nämnderna tagit ställning till redan befintliga insatser som uppfyller de kriterier som gäller för att vara en sådan insats. Socialnämnden, Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden och Omvårdnadsnämnden fattade i maj beslut om de insatser som idag ges utan behovsprövning och som genomförs av Valfärd Gävle. Skolsociala team och "Lilla Grinden" är nya insatser där nämnden behöver ge befogenhet att utföra dessa utan individuell behovsprövning.

Skolsociala team

En fungerande skolgång där eleverna lär, utvecklas och mår bra är viktiga skyddsfaktorer. Det innebär att en fullständig grundskoleutbildning ökar chanserna till vidare studier, deltagande i yrkes- och samhällsliv, god hälsa och välbefinnande genom livet.

Skolsociala team är ett sätt för skolan och socialtjänsten att arbeta tillsammans för att stärka förutsättningarna för elever att uppnå målen med utbildningen, skapa en lugn och trygg skolmiljö, öka elevers närvaro i skolan och ge stöd för att bryta en ogynnsam utveckling.

Teamen har ett tvärprofessionellt arbetssätt där socialtjänsten kan bistå med förebyggande och tillitsskapande arbete i skolmiljön. Skolsociala team kan till exempel erbjuda stödinsatser till elever och föräldrar och underlätta kommunikation och samarbete mellan föräldrar och övriga aktörer som finns runt den enskilda eleven som till exempel hälso- och sjukvård och fritidssektor.

Det skolsociala teamets främsta mål är att öka andelen elever som fullföljer sina studier på den skola där eleven går. Detta genom att öka elevers skolnärvaro. Stödet ska leda fram till en högre måluppfyllelse för eleven. Teamets arbete ska utgå från en helhetssyn på situationen vilket innebär såväl skol- fritids- och familjesituation.

Valfärd Gävle och Utbildning Gävle har kommit överens om att påbörja arbetet med skolsociala team genom en testverksamhet på Staffanskolan. Ansatsen är att arbeta med skolfrånvaro i tidiga skolår, förskoleklass till år 3. Beslutet om skolsociala team

som föreslås i denna skrivelse avser dock en befogenhet att genomföra insatsen i alla kommunens skolor och alla årskurser.

Exempel på stöd det skolsociala teamet erbjuder:

- Rådgivande och kartläggande samtal till både föräldrar och elever.
- Utformning och genomförande av insatser.
- Regelbunden uppföljning med barn, föräldrar och skola.
- Stöd och samordning vid kontakt och samverkan med skolpersonal, myndigheter och vårdgivare.
- Hjälp och stöd till föräldrar att ta fram rutiner som underlättar vardagen och skolgången, exempelvis rutiner med läxor, sömn eller att passa tider.
- Stöd till föräldrar att ge sitt barn en meningsfull fritid.
- Övrigt föräldraskapsstöd utifrån kartläggning och behov. Se vidare under rubrik *Föräldraskapsstöd*.

Skolsociala team kan aktiveras via två tillvägagångssätt:

1. direktkontakt förälder till familjebehandlare
2. biträdande rektor beslutar när insatsen är aktuell för en elev/familj efter att samtycke säkerställts från vårdnadshavare.

Föräldragrupsverksamheten "Lilla Grinden"

De första åren i ett barns liv lägger en viktig grund för den psykiska hälsan senare i livet. Tidiga insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa hos barn och föräldrar är därför en god investering. Barngrupsverksamheten Grinden har goda erfarenheter att möta föräldrar med psykisk ohälsa i grupp och vill nu öppna upp för stöd till nyblivna föräldrar och deras småbarn 0-2 år. Denna verksamhetsidé är ett resultat av den täta samverkan som finns mellan Förebyggandeenheten och Regionens mödrahälsovård. Insatsen erbjuds som en tidig, frivillig och lättillgänglig plats dit föräldrar med erfarenheter av psykisk ohälsa kan vända sig och på så sätt stärka friskfaktorer runt barnen. Lilla Grinden ska vara en trygg plats där föräldrar (ihop med sina småbarn) kan träffa andra föräldrar med liknande livserfarenheter och utmaningar, bryta ensamhet och självstigma. Det kan vara svårt som föräldrar med egen psykisk ohälsa att ta sig till den vanliga öppna förskolan i och med den upplevda utanförskapen. Även föräldrar

som har barn tillsammans med någon som har psykisk ohälsa kan vara i behov av extra stöd. Syfte och mål med verksamheten:

- Att träffa andra föräldrar i liknande situation och dela erfarenheter.
- Att tillsammans med sitt barn delta i lustfyllda aktiviteter och uppleva nya saker i en trygg miljö.
- Att knyta nya kontakter med andra föräldrar och professionella.
- Att stärkas i sin föräldraroll tillsammans med sitt barn.
- Att få ökad kunskap om hur psykisk ohälsa kan påverka föräldraskapet samt strategier för att hantera detta.
- Att kunna brygga över till vidare stöd.

Lilla Grinden kommer ha öppet en förmiddag i veckan mellan klockan 9.30-12.00 med en drop in tid mellan 9.30-10.30. Man är här tillsammans med sitt barn 0-2 år. Även syskon är välkomna.

Inledningsvis kommer samverkan med regionens mödrahälsovård vara en naturlig kanal för att kunna motivera föräldrarna till insatsen, målet är att i förlängningen utvidga samverkansytorna med vuxenpsykiatri och övrig socialtjänst.

Sammanfattning och bedömning:

Det finns en tydlig ambition från sektorledningen Valfärd Gävle att utveckla och utöka insatser utan individuell behovsprövning i enlighet med den nya lagens intentioner. De föreslagna insatserna i detta dokument faller väl in under dessa ramar och bidrar till ytterligare utveckling mot en socialtjänst som präglas av tillgänglighet och förebyggande arbete.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Valfärd